

کاربرد و مفهوم رنگ

۵

- از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان فصل بتواند:
- ۱- درباره فیزیک رنگ توضیح دهد.
 - ۲- رنگ به عنوان نماد را تعریف نماید.
 - ۳- معنای نمادین رنگ‌ها را در هنر اسلامی شرح دهد.
 - ۴- خصوصیات بعضی رنگ‌ها را در هنر درمانی نام ببرد.
 - ۵- مفاهیم و هویت رنگ‌ها را در آثار مشاهیر به اختصار شرح دهد.

درس در یک نگاه

- دانشمندان با دستیابی به خصوصیات فیزیکی نور و مواد، زمینه تجربیات جدیدی برای هنرمندان به وجود آوردند.
- انتخاب رنگ به شناخت از تئوری رنگ، خواص رنگدانه‌ها، زیبایی‌شناسی و کاربرد آن بستگی دارد.
- خلاقیت فردی، اقتباس از طبیعت، درک آثار فرهنگی و هنری عوامل مؤثر در زیبایی‌شناسی رنگ هستند.
- واکنش‌های فردی و اجتماعی، فرهنگی و اقلیمی، و نمادهای اعتقادی همه بر میزان تأثیر رنگ مؤثر هستند.
- پرتوهای رنگی قابل رؤیت، نه تنها بر جنبه‌های فیزیکی بلکه بر جنبه‌های ذهنی و روانی و روح انسان نیز مؤثر هستند.
- رنگ وسیله اصلی شناخت هویت و شخصیت انسان هم می‌تواند باشد.
- بازتاب درمانی توسط رنگ می‌تواند در درمان بیماری‌ها مؤثر باشد.

رنگ

آبی آسمان، سبزی گیاهان، آبی-سبز اقیانوس‌ها، قرمز و نارنجی آتش، پره‌های رنگارنگ پرندگان، گل‌های رنگارنگ و هر آنچه در اطراف ماست رنگ دارند. از دوران نخستین، بشر در تلاش برای دستیابی به رنگینه‌های ماندگار و دائمی برای استتار و ایمن بودن، تغییر وضع ظاهری و شبیه شدن با حیوانات یا ایجاد ترس در بیننده بوده است (تصویر ۱-۵).

کاربرد رنگ‌های گیاهی از دوره غارنشینی آغاز و تا امروز گسترش پیدا کرد، امروزه با پیشرفت علم، گستره کاربرد گرد یا دانه‌های ریز رنگ‌های شیمیایی نسبت به رنگدانه‌های گیاهی گسترش بیشتری پیدا کرده است.

آثار به‌جا مانده از دوره پیش تاریخی نشان‌دهنده این امر است که در این دوران نقاشی، مجسمه، حجم، سفال و بناها شروع به شکل‌گیری کرده‌اند (تصویر ۲-۵).

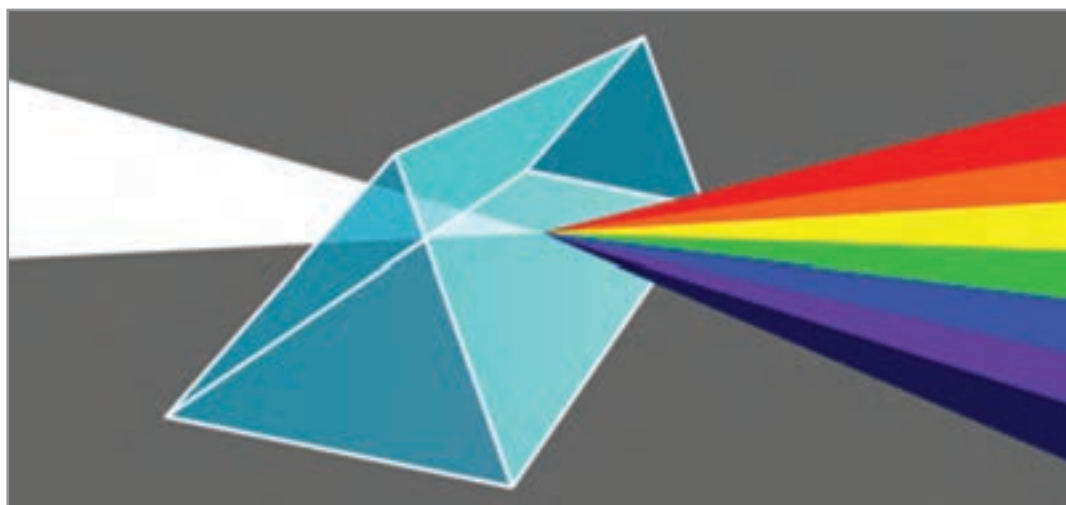
تصویر ۱-۵- سال‌ها بشر برای پنهان شدن یا یکی شدن با محیط اطرافش، بدن و موی خود را به وسیله رنگدانه‌ها رنگ آمیزی می‌کرد.

تصویر ۲-۵- رنگدانه روی سنگ دیواره، غار آلتامیرا

نظریه رنگ

در اواخر قرن شانزده اسحاق نیوتن تئوری رنگ ها را بررسی و نظریه خود را ارائه داد. او با آزمایش ساده نشان داد «رنگ از تجزیه نور» بوجود می آید. با عبور باریکه ای از نور زاویه دار توسط یک منشور موجب تقسیم آن به طیف رنگ های مختلف رنگین کمان شد. در واقع او موفق به کشف این واقعیت شد که رنگ نور است (تصویر ۳-۵).

تصویر ۳-۵

هنرمندان هم با کشف های جدید و به موازات آزمایش های علمی دانشمندان فیزیک، جلوه های بصری آنها را تجربه می کردند. برخی علاقه مند به معنای نمادین از رنگ و برخی هم مجذوب اثرات نور شدند و عواطف و احساسات را با رنگ نشان دادند.^۱

در پایان قرن نوزدهم، نقاشان فرانسوی سبک جدید امپرسیونیسم را پدید آوردند. آنها علاقه مند به اثرات نور در حال تغییر بودند و با استفاده از تجزیه و تحلیل دقیق تر در تصرف چشم اندازهای طبیعی با تغییرات نور تلاش می کردند و ایده هایشان را با تئوری های دانشمندان هم عصر خود تغییر می دادند و این چنین اطلاعات سنتی و قدیمی رنگ ها را متحول کردند. آنها دیگر برای نشان دادن سایه اجسام از ترکیب رنگ شیء با برخی از قهوه ای ها یا سیاه و سفید استفاده نمی کردند، بوم خودشان را با روش های نو و جدید علمی (ترکیب رنگ خالص با رنگ مخالف) برای سایه ها، به روز کردند. به عنوان مثال طبق تئوری های جدید برای نمایش سایه جسم زرد رنگ، رنگ بنفش به کار بردند. که در اثر طبیعی تر جلوه می کرد و در عین حال موجب افزایش نشاط در اثر می شد. امپرسیونیست ها با

۱-• رنگ های اصلی : زرد، قرمز، آبی

• رنگ های درجه دوم : ترکیب مقادیر مساوی دو رنگ اصلی (نارنجی، سبز، بنفش)

• رنگ های درجه سوم : دو رنگ اصلی را به نسبت ۱ و ۲ مخلوط کنیم. (زرد نارنجی)

• رنگ های تکمیلی : ترکیب دو رنگی که به نسبت معین یک خاکستری رنگی ایجاد نماید.

• با ترکیب سه نورهای اصلی رنگی، رنگ سفید ایجاد می شود که به آن ترکیب های افزایشی گفته می شود. ولی با ترکیب سه رنگ

اصلی، رنگ سیاه بوجود می آید.

سرعت از آگاهی‌های جدید از اثرات زودگذر نور آشنا شدند و برخی خصوصیات سنتی کاربرد رنگ‌ها را حذف کردند و همین امر موجب طراوت در شیوه آنها شد. هنرمند توانمند این سبک، کلود مونه، مطرح‌ترین نقاشی‌های متأثر از کشف اثر نور را به وجود آورد. تصویر ۴-۵ یکی از بیست مجموعه کلیسای جامع روئن را نشان می‌دهد که ساختمان کلیسا در زمان‌های مختلف روز از فصل‌های مختلف سال و تحت شرایط آب و هوایی متفاوت نقاشی شده است.

تصویر ۴-۵

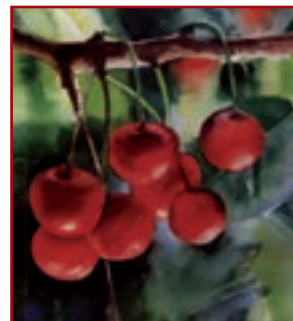
رنگ به عنوان نماد

درک نسبتاً درستی از مفهوم رنگ‌ها از زمان‌های قدیم وجود داشته است. در بسیاری از فرهنگ‌ها و بنا به طبیعت جغرافیایی و مفاهیم فرهنگی اعتقادی، همچنین روابط اجتماعی، رنگ‌ها نماد معنایی پیدا کرده‌اند، لازم به یادآوری است که فهرست فوق‌تر به عنوان اصلی ثابت ولی به عنوان

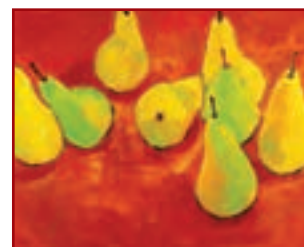
مفاهیم نمادین رنگ قابل توجه می‌باشد. تفاسیر مختلف تئوری رنگ‌ها در طیف وسیعی از کشورها و فرهنگ‌ها وجود دارد که بعضاً مشترک نمی‌باشد و به اختصار آنچه در مبانی هنرهای تجسمی گفته شده مرور می‌شود :

رنگ قرمز به علت تداعی آتش و خون، برای نشان دادن خطر، خشم، خشونت، عشق و شور معنا شده است. به همین دلیل این رنگ را با امور قلبی ارتباط داده اند (تصویر ۵-۵).
حمایت از زندگی در سیاره زمین به عهده خورشید است. رنگ زرد، رنگ خورشید است. بنابراین برای نمایش زندگی، انرژی، شادابی، امید و حکمت و تفکر از نماد زرد استفاده می‌کنیم (تصویر ۵-۶).

تصویر ۵-۵

نارنجی به عنوان یک رنگ ثانویه از ترکیب قرمز و زرد به وجود می‌آید، اتحاد شور خلاق با وضوح و حکمت زرد از خصوصیات هر دو رنگ می‌باشد. بنابراین نارنجی نماد خلاقیت و استقامت می‌باشد (تصویر ۵-۷).

تصویر ۵-۶ بخشی از اثر سزان

سبز به عنوان رنگ گیاهان، رنگ طبیعت است که نشان سلامت و رشد می‌باشد. البته سبز با ته رنگ زرد که نسبتاً روشن و درخشان است نماد حسادت و بی‌تجربگی است و سبز تیره حالت قداست دارد و نماد اسلام محسوب می‌شود (تصویر ۵-۸).

تصویر ۵-۷

تصویر ۵-۸

آبی رنگ آسمان، در نزد ملت‌های مختلف به عنوان آرام‌ترین رنگ‌ها و محبوب‌ترین آنها شناخته شده است و به عنوان نماد بهشت استفاده می‌شود. در اساطیر کلاسیک رنگ آبی نشان ونوس و مشتری و در مسیحیت نماد حضرت مریم است. از آنجا که هم‌رنگ اقیانوس است، می‌تواند نشان طراوت و پاکی و بهداشت باشد (تصویر ۹-۵).

چون تهیه رنگ بنفش در گذشته بسیار سخت بود، بنابراین رنگ‌های خانواده بنفش نادر و گران بودند و فقط ثروتمندان و قدرتمندان قادر به پوشیدن لباس بنفش مجلل بودند. بنابراین بنفش رنگ خانواده سلطنتی، ثروت و قدرت شناخته شده است (تصویر ۱۰-۵).

قهوه‌ای رنگ زمین، سنگ و چوب است. به این ترتیب، آن را تداعی‌کننده ساخت و ساز می‌دانند. به علت زمینی بودن برای نشان دادن صفت فروتنی هم به کار می‌رود (تصویر ۱۱-۵).

رنگ‌های سیاه و سفید و تضاد آنها را نماد مرگ می‌دانند. خاکستری رنگ طبیعی برخی فلزات و سنگ‌ها است اما به عنوان نماد تابع، انجمن‌های منفی، آب و هوای متغیر و خستگی و پیری و بعضی اوقات خنثی به کار رفته می‌شود. ارتباط سفید با نور، به نمایندگی صلح، پاکی، خوبی به کار برده می‌شود (تصویر ۱۲-۵).

تصویر ۱۰-۵

تصویر ۱۱-۵

تصویر ۱۲-۵

بیان همیشه در هنر به صورت نمادگرا بوده است. چنانکه سبز و سفید و آبی و بی رنگی مظهر تازگی، پاکی است. رنگ‌ها در فرهنگ‌ها و مذاهب معنای دیگری دارند، در هنر دینی حد مظهریت رنگ‌ها فراتر می‌رود. برای مثال در فرهنگ اسلامی، رنگ سبز نماد جاودانگی و نیکویی است و رنگ سبز متضمن عالی‌ترین معانی عرفانی است و به این صورت بالاخص در اطراف نام حضرت خضر (ع) تجلی می‌کند، خضر، سبز پوش جاوید است.

رنگ سرخ، نماد خون و تجدید حیات و همچنین حال خشم، غضب و جنگ است و شیاطین و دیوسیرتان در لباسی قرمز در نظر آمده‌اند. و زرد رنگ تقدس است.

در هنر اسلامی استاد شاگردی مرسوم بوده و استاد در هر مرحله به اقتضای روحیه شاگرد راز و رمز ساخت رنگ را مرحله به مرحله به شاگرد می‌آموخت. هر مرحله از این مراحل از سنگ‌سای تا طلاکاری و آماده کردن قلم و کاغذ با نشانه و رمزی ترتیب پیدا می‌کرد. شاگرد اینجا سالک و استاد مراد بود و کار چون سیر و سلوکی معنوی، و بسان مراحل ریاضت، سالک مراتب معنوی و منازل و مقامات روحانی عالم هنری را طی می‌نمود. نور و رنگ نیز در حکم رمزی برای سیر و سلوک به کار می‌آمد.

تأثیر رنگ بر جسم و روان

بشر اولیه شش هزار سال پیش رنگ سرخ را کشف کرد، علاوه بر پوشش بدن خود با رنگ، برای مراسم ارواح و زینت کردن دیوارهای خانه استفاده می کرد. هندوها هم در مراسم تشییع جنازه گاو سیاه را به نشانه مرگ این جهانی به همراه می برند. اغلب مردم دنیا رنگ آبی را حاصل خوشبختی و سفید را قدسی و آسمانی می دانند و علاقه ای به سیاه ندارند. همچنین مردم چین سفید را در مراسم عزاداری استفاده می کنند. آنها برای بدرقه روح متوفی به قلمرو خلوص، سفید را انتخاب کرده اند. مردم خاورمیانه برای تأمین سلامت و روح و جسم به یک دسته نوسانات نورهای رنگی، صوتی و غذایی که موجب تحریکات لازم برای سلامتی می شوند، توجه یافته اند. ناهنجاری بعضی رنگ ها، نورها یا صوت ها نظام هدایت ساز درون بدن را نامتعادل می سازند و حتی بعضی از آنها ایجاد آلرژی می کنند و یا آرامش می بخشند.

رنگ آبی تیره را به صورت نمادین، به آرامش سنگین دریایی متلاطم تعبیر کرده اند و کسی را که علاقه مند به این رنگ است دارای خلق و خوی آرام و عاطفی معرفی می کند. رنگ سبز ناهماهنگی موجود در بدن را تنظیم و فشار خون را کاهش می دهد.

در طب سنتی ایران برای پایین آوردن تب بیمار او را در میان برگ های سبز درخت بید می خوابانیدند. بعضی از اقوام مثل هندوها رنگ نارنجی را شفابخش سوخت و ساز بدن می دانند و با آفتاب درمانی، نور زرد نارنجی آفتاب، بعضی امراض را مداوا می کردند.

امروزه علم ثابت کرده است که هر فردی دارای هاله رنگین در وجودش می باشد، ترکیب هاله هر فرد به اعمال، خلیقات، فرهنگ عمومی و تغذیه وابسته است. این رنگ ها که از هاله فرد به صورت رنگی ظاهر می شود، قابل تفسیر، معنی و تعبیر اثرپذیری، اثردهی الهام گیری و القاء هستند. بنابراین رنگ وسیله اصلی شناخت هویت و شخصیت انسان هم می تواند باشد.

سال هاست که رنگ در معالجه بشر با نتایج قابل ملاحظه ای همراه بوده است. احساس ما با رنگ های متفاوت تغییر می کند، ممکن است آرامش را با سبز، خشم را سرخ و افسردگی یا سرخوردگی را با خاکستری نمایش دهند. ذهن آدمی، نشانه های بسیاری در خاطره دارد و از طریق آنها توانسته خود را مطرح کند.

تحقیقات نشان می دهد که پرتوهای رنگی قابل رؤیت، نه تنها بر جنبه های فیزیکی بلکه بر جنبه های ذهنی و روانی و روح انسان نیز مؤثر هستند. محققان نشان داده اند که رنگ آبی باعث کاهش فشار خون، کاهش حملات آسم، کمک به رفع بی خوابی و ایجاد آرامش و ثبات در فرد می شود. رنگ قرمز دارای اثرات مخالف است، یعنی افزایش فشار خون و پرحرکتی بدن که برای کم خونی مفید است.

نمونه‌ای از جدول رنگ درمانی وابسته به تحقیقات از ۱۹۰۲ تا کنون

بازتاب درمانی با استفاده از رنگ‌ها				
رنگ	نشانه بین‌المللی	عضو مؤثر	بیماری	رنگ مکمل
قرمز	آتش	ریه‌ها، روده بزرگ، رحم	عدم تعادل، کم‌خونی، یبوست، ذات‌الریه	فیروزه‌ای
نارنجی	انرژی	سر، کلیه‌ها، روده کوچک، تیروئید	سرماخوردگی، سنگ‌ها، درمان عمومی	آبی
زرد	عقل و خرد	ستون مهره‌ها، کبد، غدد پارائتروئید، معده، مفصل خاجی	فلج، یرقان، بوکی استخوان‌ها، سوء‌هاضمه، آرتريت	بنفش
سبز	همدلی و توازن	هیپوفیز، ریه‌ها، معده، پستان‌ها، ستون مهره‌ها	تومور، سرطان، اختلالات پستی	قرمز تیره
آبی	صلح و ایثار	سر، سینوس‌ها، چشم‌ها، قلب، معده، روده بزرگ، پروستات	صرع، درد سینوس‌ها، آب‌سیاه و خستگی چشم‌ها، طیش قلب، زخم‌ها، اسهال، بزرگی پروستات و سرطان	نارنجی

«روسو»^۱ می‌گوید: در لندن پل سیاه رنگی به نام «فریازر» وسیله خودکشی افراد زیادی بود اما با تغییر رنگ آن به سبز، آمار خودکشی روی آن به یک سوم رسید. آزمایشات^۲ نشان می‌دهد که نورهای رنگی در زمینه رنگ گرم باعث حرکت بازو و زانو به طرف نور می‌شوند. در حالی که نورهای آبی و سبز در زمینه رنگ سرد موجب حرکت مخالف اعضای بدن هستند.

در آزمایشات بالینی از تحلیل‌های یونگ بهره می‌برند. یونگ در تحلیل رویایی، قرمز را در مشکل عاطفی و سمبل احساس تعبیر کرده، رنگ آبی را نشان دنیای روشنفکرانه و جامعه سفید را سمبل احساس تفسیر و رنگ سیاه را به دور از روشنگری می‌داند. دانشمندان دیگر^۳ هم به نتایج مثبتی رسیده‌اند. برای مثال: رنگ قرمز با ترکیب اندکی از نارنجی موجب شادمانی و شوک‌سازی خون هستند. آنان فقدان رنگ زرد را به معنای قطع امید می‌دانند.

دانشمندی که آزمایش‌های رنگ درمانی را در زمینه رنگ آبی سیر – نیلی انجام داده، به این نتیجه رسیده که این رنگ اکسیژن لازم را برای خنثی کردن هیدروژن و کربن اضافی تولید می‌کند. همچنین رنگ خاکستری عاری از هر تحرک روانی است^۴، نه عینی، نه ذهنی و نه درونی و نه

۱- روانشناس

۲- آیران‌الدو کلداشتاین

۳- کادمن، راتمن، کادیوی و شلینگ

۴- در آزمایش لوشر

بیرونی است. نه اضطراب بخش و نه آرام بخش، خاکستری فاقد حیطه رنگی است. ثابت شده است که رنگ سبز که رگ‌های آبی داشته باشد موجب خودآگاهی و اراده است.

عزم و مقاومت در حین انعطاف‌پذیری، غرور و بردباری از صفات رنگ سبز تیره است. اما در دراز مدت استفاده از رنگ سبز تغییراتی در متابولیسم بدن ایجاد می‌کند. رنگ قرمز در آزمایشات آنان، تسریع‌کننده نبض خون، بالا برنده فشار خون و نیروی حیات است و شوق، رقابت و خلاقیت ایجاد می‌کند. رنگ زرد شادمانی زودگذر و تلقینی دارد.

هویت رنگ

وینسنت ون گوگ در اثر معروفش گل‌های آفتابگردان، با استفاده از رنگ گرم زرد برای ایجاد یک تصویر پر انرژی با مفهوم و قصد اینکه هنوز هم در زندگی احساس امید و شادی جریان دارد، استفاده کرده است. از سوی دیگر استفاده آگاهانه از تئوری رنگ‌ها را در نقاشی‌های «دوره آبی» پابلو پیکاسو شاهد هستیم. در اثر «تراژدی» با انتخاب رنگ‌های سرد و نحوه کاربرد آنها موفق به بیرون کشیدن حالت لرزیدن با غم و اندوه و ناامیدی در این کار شده است (تصویر ۱۳-۵).

تصویر ۱۳-۵

آندره درین با استفاده از تضادها میان رنگ‌های گرم و سرد، سر و صدا را در این کارخانه کشتی سازی به نمایش درآورده است. ایجاد توهم عمق استفاده از رنگ‌های گرمتر در پیش زمینه که به تدریج تبدیل به رنگ‌های سردتر نسبت به زمینه هستند، به وجود آمده است. آندره درین در گروه هنرمندانی که با نام مستعار جانوران وحشی (فوویسم)، عضو بود. این عنوان توسط منتقدی خشمگین که تحت تأثیر رنگ‌های خشن و بی احتیاط، جسورانه، گستاخانه که در این اثر هنری بود به کار برده شد (تصویر ۱۴-۵). در حقیقت هنرمند با ابراز احساسات خود از رنگ تبعیت می‌کرد و نه توصیف موضوع. هنرمندان استفاده آزاد از رنگ در آثار جدید خود و کشف رنگ به عنوان یک موضوع را حق خود می‌دانستند. اینجا هنرمند با استفاده از ترکیبی از رنگ‌های شفاف و خصوصیت انرژی تابشی رنگ‌ها، به عنوان موضوع انتخاب کرده و در سراسر اثرش از این طیف برای ایجاد یک تصویر انتزاعی بهره برده است.

تصویر ۱۴-۵

با هم تجربه کنیم

(از میان تمرین‌های زیر یکی را انتخاب و اجرا نمایید)

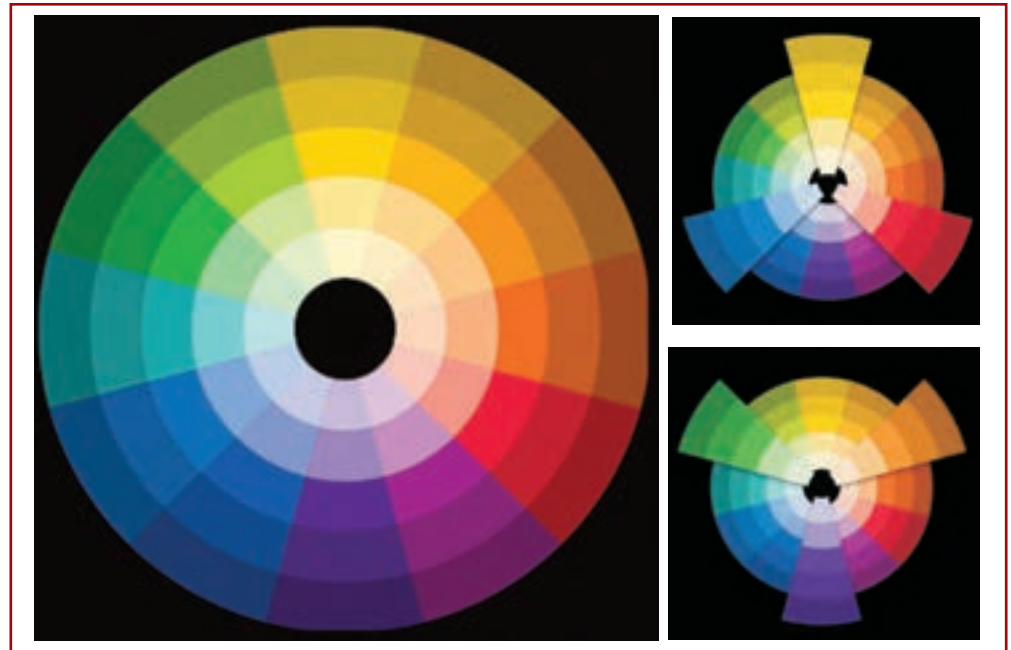
۱- چرخه رنگ را با شیوه خودتان بوجود آورید (تصویر ۱۵-۵).

یک بار رنگ‌ها را روی تخته رنگ (پالت) و در اثر دیگر روی مقوا (یا هر بستر انتخابی مثل پارچه، چوب، ...) ترکیب کنید حتی می‌توانید در روش دوم آثار ابزار ترکیب کننده که به صورت خط خطی‌های به جا می‌ماند را محو نکنید یا اصراری به یکدست شدن سطح و ترکیب رنگ نداشته باشید.

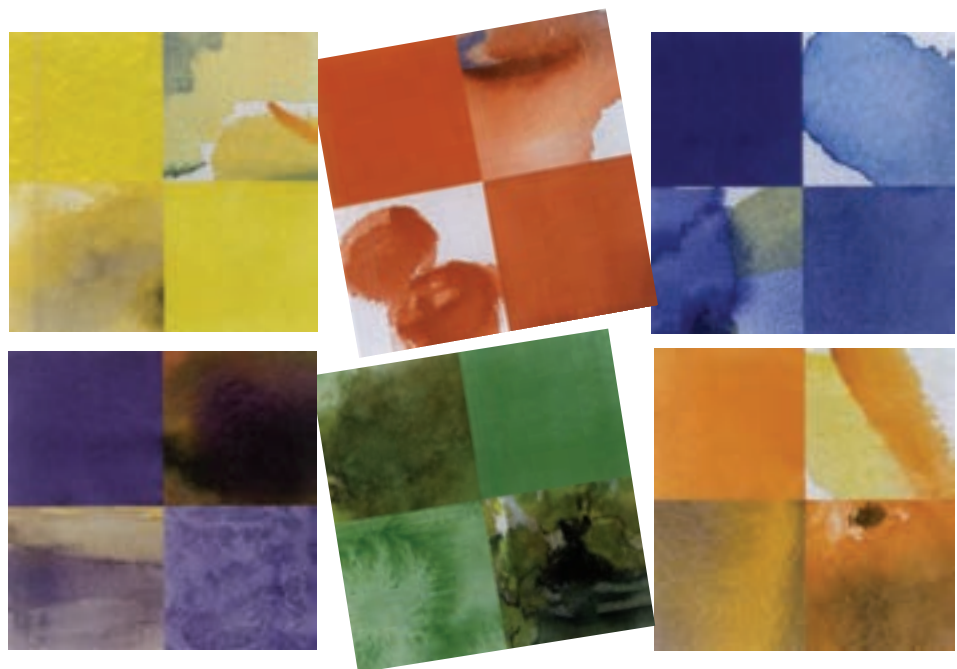
چگونگی و حالات بوجود آمده را توصیف نمایید. (به مبحث نقد مراجعه کنید)

۲- رنگ‌ها را با مواد گوناگون در کنار هم تجربه کنید.

روی مقوای رنگی با یک اثرگذار مثل خودکار به صورت تک رنگ، هاشور کار کنید.
 همین تمرین را روی بسترهای مختلف (انواع کاغذ، نایلون، طلق، پارچه‌های درشت بافت یا ریز) ولی با ابزار ثابت (مثل ماژیک) انجام دهید.
 برای بار سوم همین تمرین را با ابزارهای مختلف اما در یک طیف رنگی روی مقوا یا کاغذ اجرا کنید.
 قطعات مربع شکل 5×5 سانتی متر از آثار بوجود آمده بریده و در کنار هم ترکیب متعادلی ایجاد نمایید (تصویر ۵-۱۶).

تصویر ۵-۱۵

تصویر ۵-۱۶

۳- طرحی را یک بار با رنگ‌های گرم و یک بار با رنگ‌های سرد اجرا کنید. از آنها کپی تهیه کنید و به قطعات نابرابر برش بزنید. سپس دو اثر را با هم ترکیب کنید و انعکاس حسی آن را توصیف نمایید (تصاویر ۱۸ و ۱۷-۴).

رنگ‌های گرم

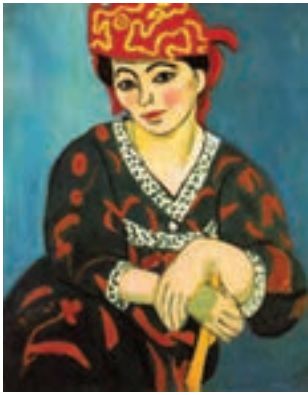
تصویر ۱۷-۵

رنگ‌های سرد

تصویر ۱۸-۵

تصویر ۱۹-۵

۴- از آثار تمام رنگی یکی از هنرمندان مثل اندی وار هول - ماتیس یا ون گوگ یکی را انتخاب و بعد از مثنی برداری رنگ آمیزی کنید (تصویر ۱۹-۵).

۵- حال، زاویه ای از شهرمان را که کسی به آن دقت نداشته ترسیم خواهیم کرد.
 ● برای کسب مهارت انتخاب زوایا، چشمانتان را ورزیده کنید. با یک منظره یاب به اطراف بنگرید تا به تدریج ذهن و چشمتان این مهارت را کسب کند و بدون منظره یاب هم بتواند کادری از چشم انداز را انتخاب کند. تصویر (منظره یاب) به این ترتیب یک زاویه از اطرافتان که کمتر کسی به آن توجه کرده است، شاید بتوان گفت زاویه ویژه را انتخاب و طراحی کنید (تصویر ۲۰-۵).

روش اول: طرح را با تمام اثرگذارهای رنگی مختلفی مثل مداد، خودکار، گچ یا هر ابزاری که در اختیار دارید که فقط در یک رنگ از تیره تا روشن باند اجرا کنید، البته می توانید در مراحل مختلف از مواد نام برده به صورت ترکیبی در یک اثر استفاده ببرید.

روش دوم: یک طیف رنگی مثل رنگ های بین قرمز تا زرد یا آبی تا سبز را در چرخه رنگ انتخاب کنید و کارتان را هر بار فقط با به کارگیری یک طیف رنگی با یک مواد یا تلفیق چند مواد اجرا نمایید.

● یک قسمتی از یک پارچه نخی یا کتان که طرح های سنتی و درشت دارد را با لایه ای نازک از جسو بپوشانید و با پاستل طرح ها را به صورت آنالیز شده اجرا نمایید از دویدن رنگ ها در هم جلوگیری نکنید. می توانید قسمتی را برای تأکید پررنگ تر یا کم رنگ تر نمایید.

● برای انجام تمرین، سه پاستل گچی از یک رنگ - به صورت تیره، متوسط، کم رنگ - را انتخاب کنید. ابتدا با کم رنگ ترین آنها طراحی را دوباره سازی نمایید و به ترتیب با تیره ترین کار را کامل کنید. البته در آبرنگ و پاستل از رنگ های کم رنگ شروع و به پررنگ ترین رنگ ها می رسیم. ممکن است شما فقط با یک درجه از رنگ کار کنید. بنابراین همیشه گچ تیره و پررنگ را برای تأکید بر جاهای مورد نظر در آخر نگه دارید.

تصویر ۲۰-۵

ژرف نمایی

